

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Zdravotně sociální fakulta

POSUDEK OPONENTA RIGORÓZNÍ PRÁCE

Autor práce : Mgr. Jana Müllerová

Název práce: *Krizová intervence u žen procházejících léčbou neplodnosti v centrech asistované reprodukce*

Oponent: doc. PhDr. Ing. Hana Konečná, PhD.

Vlastní hodnocení:

Zvolené téma považuji za velmi aktuální.

V **teoretické části** projevila autorka velmi dobrou informovanost a orientaci v problematice léčby poruch plodnosti. Úroveň znalostí o krizové intervenci nedokážu posoudit, protože na to nejsem odborník, ale zdá se mi rovněž na dobré úrovni. Práce je logicky strukturovaná, rozsah jednotlivých částí odpovídá požadavkům. Případné gramatické chyby zařazuji do kategorie překlepů. Jen upozorňuji na chybu v dotazníku – (otázka č. 22 „vyplívajícím“); text, který dva roky autorku reprezentuje u klientek, takto zbytečně devaluje její práci.

Jako **cíl práce** je uvedeno zhodnocení a představení vlastního způsobu krizové intervence a zmonitorování psychosociálních dopadů na léčené ženy. Cíl je rozdělen do 7 dílčích cílů, kterým odpovídá 7 hypotéz. První čtyři se týkají monitorování psychosociálních dopadů, další tři hodnocení účinnosti specificky sestaveného intervenčního plánu krizové intervence. Popis intervence – předmětu výzkumu, sledovaného třemi dílčími cíli a třemi hypotézami - ovšem v teoretické i metodologické části práce chybí, je až v kapitole Výsledky. Intervence, jejíž úspěšnost je předmětem výzkumu, však nemůže být výsledkem výzkumu. Nenašla jsem také popis kritérií, podle kterých bude autorka hodnotit potvrzení/vyvrácení stanovených hypotéz.

Pro dosažení cílů výzkumu byla zvolena kvantitativní **výzkumná strategie**.

Metodou získávání dat je dotazník, který autorka popisuje jako standardizovaný soubor formulovaných písemných otázek. Dotazník sestavila autorka sama, obsahuje 30 otázek, z nichž první okruh (5 otázek) je zaměřen na sociodemografické charakteristiky, druhý okruh (10) na psychosociální dopady léčby a třetí okruh (15) na využití krizové intervence. Devět otázek z 10 druhého okruhu a 9 otázek z 15 třetího okruhu jsou otázky otevřené. Není ovšem žádná zmínka o konstrukci dotazníku – např. jak byly otázky vybírány, co ovlivňovalo jejich formulaci, atd. Nechápu důvody zařazení otázek na sociodemografické charakteristiky – nejsou zmíněny v hypotézách, nikde se s nimi nepracuje (nedávají se do souvislosti s některými typy problémů či s účinností intervence). Dotazník je popisován jako zcela anonymní, z pozdějšího textu vyplývá, že byl předáván respondentkám na pracovišti autorky. Není ovšem popsán způsob zajištění anonymity; ani v úvodu dotazníku není žádná instrukce ke způsobu předání vyplněného dotazníku. Dotazník nevyžadující identifikující údaje však ještě není dotazníkem zajišťujícím anonymitu respondenta.

Zkoumaným souborem jsou léčené ženy, které absolvovaly krizovou intervenci na autorčině pracovišti v období 11/2010 až 11/2013. Počet respondentek je na výzkum

prováděný v ČR obdivuhodný, z 300 vyplněných dotazníků jich bylo 280 zahrnuto do zpracování. Postrádám ale zmínku o počtu intervencí a jejich časových odstupech – viz dále.

Zpracování a analýzu dat popisuje podkapitola 3.3 jedinou větou o využití programu Excel. Vzhledem k tomu, že naprostá většina dotazníkových položek jsou otevřené otázky, vyvolává ve mně tato podkapitola také nejednu zásadní otevřenou otázku.

Kapitola **Výsledky** obsahuje komentované grafy, popis výše zmíněného intervenčního plánu (intervence, jejíž dopad byl předmětem zkoumání) a slovní popis výsledků znázorněných v grafech (autorčinu shrnující odpověď na druhý a třetí okruh otázek dotazníku).

Grafy č. 1-5 znázorňují odpovědi na „sociodemografické“ otázky. O mých pochybnostech k zařazení do dotazníku už jsem se zmínila. Když už byly zařazeny, dala bych tyto grafy do podkapitoly „Charakteristika zkoumaného souboru“.

Skoro všechny zbývající grafy (6, 6a, 6b, 7, 8b, 9b, 10b, 11b, 13, 15, 18, 22, 23, 25b) znázorňují odpovědi na otevřené otázky, jejichž zpracování ale vyžaduje kvalitativní analýzu dat. Program Excel, zmíněný v podkapitole „Zpracování a analýza dat“ ovšem kvalitativní analýzu neumí.

Slovní shrnutí je podrobnějším zhodnocením obsahů vyplněných dotazníků, považuji ho za validní. Jen nesouhlasím se zdůrazňováním dopadu jen na ženy (např. str. 106 – „...jsou to právě ženy, které v důsledku neúspěšné léčby trpí frustrací, zažívají zoufalství a strach...“); autorka neměla mužské respondenty a ani neuvádí žádnou odbornou literaturu pro demonstraci odlišných psychosociálních dopadů na ženy a muže. Rovněž doporučuji opatrnost v popisu potíží jako výlučně spjatých s touto diagnózou; na to by bylo nutné srovnání s dalšími skupinami pacientů, např. s onkologickou, psychiatrickou, urologickou, sexuologickou, atd. diagnózou.

V **Diskusi** autorka shrnuje svou výzkumnou práci. Potvrzení/vyvrácení stanovených hypotéz je intuitivní (nebyl stanoven žádný nástroj, žádná kritéria hodnocení), ale výsledky považuji za validní. Se závěrem práce na str. 123 „Krizová intervence vedená dle specificky sestaveného intervenčního plánu je metodou volby pro řešení krize vznikající u žen s diagnózou neplodnost v souvislosti s léčbou v centrech asistované reprodukce“ souhlasím. Jsem ráda, že autorka použila skromné vyjádření „je metodou volby“, protože jakékoliv jiné vyjádření typu „je efektivní“ by bylo problematické. V **Závěru** autorka dodává, že je nutné její práci doplnit dalším výzkumem.

Věřím, že autorka bude umět u obhajoby uspokojivě odpovědět na všechny mé následující dotazy, proto práci **doporučuji k obhajobě**.

Otázky k obhajobě:

1. Jak byl vytvářen dotazník? Předpokládám, že na základě Vašich bohatých znalostí a praktických zkušeností, což je v pořádku. Ale v textu není nic zmíněno. Také nevím, co myslíte slovem „standardizovaný“.
2. Otázky s otevřeným koncem jste do dotazníku dala naprosto logicky a správně. Ovšem proč jste pak zvolila kvantitativní výzkumnou strategii?
3. Jak jste vyhodnocovala vyplněné dotazníky? Předpokládám, že nějakou formou kvalitativní analýzy; v seznamu literatury máte dvě „kvalitativní“ monografie. Ale jako nástroj analýzy dat uvádíte jen Excel.
4. Z grafu 19 „Délka průběhu krizové intervence“ je zřejmé, že nejmenší počet setkání terapeutky s klientkou byl 3. Minimum tři setkání ovšem jako výběrové kritérium neuvádíte - hodnotím-li účinnost nějaké psychoterapeutické intervence, bylo by nutno takovéto výběrové kritérium uvést a dobře zdůvodnit. Opravdu se za ty dva roky neobjevila žádná klientka, která by absolvovala méně než 3 setkání?

5. Při popisu Vašeho vlastního intervenčního plánu uvádíte jako využití metody a techniky systemický přístup, edukaci, katastrofický scénář, emočně prožitkové techniky a práci s tělem. Na stránkách 88-103, kde plán podrobně představujete, je ovšem jediný odkaz na odbornou literaturu (č. 75), a ten odkazuje na zákon o veřejném zdravotním pojištění (evidentně překlep). Nezpochybňuji kvalitu takového plánu (líbí se mi), jen je z takového popisu nutno si udělat závěr, že to vše je Váš přínos – což, předpokládám, není. Doplňte prosím výchozí zdroje Vaší odborné inspirace.

Místo vypracování a datum: České Budějovice, 3.5.2013

Podpis:

